

проширење европског правног простора захваљујући укључивању у њега земаља нове демократије, наше учешће у том процесу даје њему важне позитивне импулсе и отвара пред њим нове перспективе. Пре свега, треба рећи да су се већ од тренутка њиховог стварања, модели уставног правосуђа у новим државама одликовали максималним нивоом утврђених гаранција заштите уставних права и слобода, увођењем најширих могућности њихове реализације. Често су биле шире него у традиционалним „старим“ западним демократијама, од којих неке тек сада долазе до увођења одговарајућих механизма — на пример, права грађанина на индивидуално оспоравање уставности нормативног акта, примењеног у његовом конкретном предмету.

2. Тако је појава новог таласа уставног правосуђа предодредила тенденцију која данас доминира у глобалним оквирима – тенденцију све већег ширења механизма усмерених на заштиту индивидуалних субјективних права.

Важно је узети у обзир и чињеницу да је наше искуство у заштити социјалних права у немалој мери заслужно за то да уставно право као базни регулатор друштвених односа поприма све израженију социјалну димензију не само у општеевропским него и глобалним размерама.

Па најзад, не можемо да не поменемо следеће: док „стара Европа“ иде путем продубљивања правних основа државног и друштвеног живота, нове демократије се оспособљавају за ширење правног простора. Наравно, ширење претпоставља пре свега екстензивни развој. Али овај развој се остварује у првим редовима борбе за право, тј. тамо где се мора савлађивати највећи отпор друштвене средине. И ову околност треба узети у обзир при анализирању и оцењивању рада органа уставног правосуђа нових демократија са позиција високих захтева савременог конституционализма.

2) Мисли се на Француску, у којој је захваљујући уставној реформи из 2008. измењен механизам контроле уставности и грађанима је први пут дато право да поднесу индивидуалну жалбу на уставност закона.

Апстракт

1. Уставно судство нових демократских земаља као неопходан елемент европског правног поретка Демократске промене су, поред осталог, довеле и до оснивања уставних судова у већини земаља Источне Европе. Они су засновани на такозваном аустријском моделу који је осмислио његов родоначелник, Ханс Келзен. Тај модел подразумева постојање посебних тела уставног судства и право грађана да изјаве уставну жалбу. Кретање у том смеру сведочи о намерама постсоцијалистичких земаља да одрже оне моделе западног уставног судства који у највећој мери задовољавају императиве савременог конституционализма као теорије и праксе ограничавања произвољности државе како би се обезбедила слобода појединца.